
EL NOU MODEL CATALÀ DE GESTIÓ DE LA SEGURETAT INDUSTRIAL

ALBERT ROIG I JUAN

Subdirector general de Seguretat Industrial. Secretaria d'Indústria i Empresa del Departament d'Innovació, Universitats i Empresa de la Generalitat

La Llei de seguretat industrial, aprovada el 16 de juliol de 2008, desenvolupa les competències exclusives en aquest àmbit que recull l'Estatut d'autonomia i suposa la reforma del model de gestió de la seguretat industrial a Catalunya. Concebut com un model en xarxa, hi participen tots els agents responsables de l'activitat i la supervisió de la «cadena de valor de la seguretat». Amb la configuració d'aquest model de governança es persegueix millorar els nivells de protecció de la seguretat de les persones i mantenir la competitivitat de les empreses afectades per aquesta normativa. Així mateix representa una reducció de les càrregues burocràtiques, una simplificació dels tràmits administratius i la promoció de l'ús de l'Administració electrònica.

A l'article s'exposen les novetats que aporta aquest nou model, en contraposició amb l'anterior. Finalment, es presenta l'Agència Catalana de Seguretat Industrial com a resposta organitzativa a aquest nou model de gestió.

The Industrial Safety Law, approved on 16th July 2008, means the reform of the industrial safety management model in Catalonia and it develops some of the exclusive competences of the Estatut d'Autonomia de Catalunya (Statute of Autonomy of Catalonia). The Catalan model of industrial safety is conceived as a network where all actors responsible for the activity and control of the so-called «chain of safety value» operate. This governance model aims at improving the safety protection standards as well as maintaining the competitiveness of the companies affected by this regulation. At the same time, this regulation represents a reduction of the bureaucratic burdens, a simplification of the administrative procedures and the promotion of the electronic administration. The article introduces the novelties brought by this new model compared to the former model. Finally, the Agència Catalana de Seguretat Industrial (Catalan Agency of Industrial Safety) is introduced as an organizational answer to this new management model.

1. INTRODUCCIÓ

El 16 de juliol de 2008, el Parlament de Catalunya va aprovar la Llei de seguretat industrial. Amb aquesta llei, publicada al *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya* el 8 d'agost de 2008, s'inicia un procés de reforma en profunditat del model de gestió de la seguretat industrial i es fixen els trets característics d'un nou model que, a partir d'ara i a mesura que es porti a terme el desplegament normatiu posterior, ha de configurar aquest «servei públic d'interès general», tal com la llei defineix la seguretat industrial.

Convé, des d'un principi, acotar l'àmbit de la llei i l'abast de la seguretat industrial a les activitats, instal·lacions i productes industrials —incloent-hi els vehicles automòbils— que, per la seva condició de fonts de risc, poden produir, com a conseqüència

d'un accident, danys o perjudicis a les persones, els béns o el medi ambient. Aquest àmbit inclou el règim de la inspecció tècnica de vehicles, i també el règim de control dels riscos inherents als establiments industrials en què es poden produir accidents greus com a conseqüència de la presència de les substàncies perilloses que estableix la normativa d'aplicació de la Directiva 1996/82/CE, del 9 de desembre, més coneguda com a Directiva «Seveso».

La condició de font de risc de determinades activitats, instal·lacions i productes industrials ha portat a les diferents administracions competents a limitar, amb especificacions tècniques obligatòries, el seu nivell de risc, mitjançant els anomenats *Reglaments Tècnics de Seguretat Industrial* (RTSI). L'establiment d'aquestes reglamentacions ha donat origen a la inspecció reglamentària de la seguretat industrial, entesa com la funció d'avaluació de conformitat de les activitats o establiments, les instal·lacions o els productes industrials amb relació al contingut obligatori dels RTSI.

Abans de presentar, però, el nou model de gestió de la seguretat industrial que la llei determina i d'examinar els seus trets més característics, cal fer un esment a tres aspectes importants:

En primer lloc, una consideració competencial. Aquesta llei desenvolupa les competències exclusives que en matèria de seguretat industrial estan recollides a l'Estatut d'autonomia de 2006 i que han suposat una ampliació important del règim competencial anterior. Perquè, com ja diu el preàmbul de la llei, la regulació normativa de la seguretat industrial ha passat d'ésser, en l'Estatut anterior, un subsistema d'un sistema estatal —en què la competència exclusiva de la Generalitat en matèria d'indústria estava mediatitzada per la referència «sens perjudici d'allò que determinin les normes de l'Estat per raons de seguretat, sanitàries o d'interès militar»— a esdevenir una competència íntegra i exclusiva amb l'abast atorgat a les competències exclusives per l'article 110, que afirma que «correspon a la Generalitat, en l'àmbit de les seves competències exclusives, de manera íntegra, la potestat legislativa, la potestat reglamentària i la funció executiva». Aquest precepte estatutari també afirma que «correspon únicament a la Generalitat l'exercici d'aquestes potestats i funcions» i que «el dret català, en matèria de competències exclusives de la Generalitat, és el dret aplicable en el seu territori amb preferència sobre qualsevol altre». La llei de seguretat industrial esdevé, així, la disposició legal bàsica a Catalunya en aquest àmbit, desplaça la normativa estatal fins ara aplicable i es constitueix com el referent de tot el desplegament reglamentari i normatiu posterior.

En segon lloc, s'ha de subratllar l'ampli consens aconseguit al voltant d'aquest procés de reforma de la seguretat industrial i de les solucions concretes proposades pel «model català» que la llei dibuixa. Com veurem més endavant, el mercat de la seguretat industrial té unes característiques especials i, a més, el procés de transició des d'un règim que ha durat més de vint anys basat en concessions administratives als operadors de la inspecció, a un altre de més obert no és, en absolut, fàcil. La seva acceptació per part dels agents que formen part de la que anomenem *cadena de valor de la seguretat*, ha permès i s'ha reflectit en una àmplia majoria política en la seva aprovació al Parlament. En aquest sentit, cal valorar l'esforç que s'ha fet, des de tots els àmbits, per superar els conflictes existents i posar, al davant dels interessos particulars, els interessos generals del país.

En tercer lloc, cal fer una reflexió del que suposa aquesta llei en relació amb la competitivitat de les empreses i, encara més quan ens trobem en un context econòmic com l'actual, ple de dificultats a superar.

No hi ha dubte que tota reglamentació representa el resultat final o el punt d'arribada d'un equilibri entre objectius. En aquest cas, entre l'objectiu de millorar els nivells de protecció de la seguretat de les persones i l'objectiu de mantenir, assegurar i, si és possible, també augmentar la competitivitat actual i futura de les empreses afectades per aquesta normativa i que han d'assumir i internalitzar els possibles costos de les mesures sense que en surti perjudicada la quota de mercat ni la competitivitat.

En aquest sentit, la llei de seguretat industrial que s'ha aprovat constitueix el marc jurídic general de la seguretat industrial i no introdueix cap nou requeriment tècnic —que és objecte dels abans esmentats *Reglaments Tècnics de Seguretat Industrial*— ni més burocràcia, ni suposa més controls ni més despeses per a les empreses —siguin fabricants o usuàries d'instal·lacions o productes industrials— i els usuaris i és, en aquest sentit, completament neutre. No ho és, i en això consisteix precisament el contingut del nou model, ni des del punt de vista de la qualitat dels serveis d'inspecció, ni de la capacitat d'elecció dels operadors, ni del de l'eficiència de l'actuació de l'Administració.

La llei i el seu desplegament reglamentari posterior s'alineen també, com després ens hi referirem, amb els objectius generals de les mesures aprovades recentment pel Govern per afavorir la competitivitat empresarial mitjançant la reducció de les càrregues burocràtiques que massa vegades acompanyen a les relacions de les empreses i usuaris amb l'Administració, la simplificació dels tràmits administratius i la promoció de l'ús de l'administració electrònica i de la tramitació telemàtica.

També, aquesta llei de seguretat industrial pot ser vista com una oportunitat per impulsar a Catalunya el desenvolupament d'un sector industrial que té unes grans possibilitats de creixement futur, genera un alt valor afegit i està, alhora, molt estretament vinculat a la utilització de les noves tecnologies. Ens referim al sector de la seguretat entès en un sentit ampli. Perquè, i això cal tenir-ho ben present, la seguretat progressa principalment, no per les regulacions administratives que l'únic que fan és establir els mínims obligatoris —allò que s'anomena risc socialment acceptable—: la seguretat industrial progressa fonamentalment a partir de les innovacions tecnològiques que les empreses incorporen als seus productes i processos i que responen a una demanda del mercat de les empreses i de les persones de més seguretat i de més qualitat de vida.

S'ha d'aprofitar, doncs, aquesta llei per impulsar decididament noves oportunitats que aquest nou entorn pot representar, tant des de l'oferta com des de la demanda, de modernització i d'innovació tecnològica per a les empreses.

2. LA REGULACIÓ DEL MERCAT DE LA SEGURETAT INDUSTRIAL

El nou model que estableix la llei regula el que podríem anomenar dues dimensions de la seguretat industrial: d'una banda una dimensió de mercat i d'altra

una dimensió organitzativa interna de la pròpia Administració amb la creació de l'Agència Catalana de Seguretat Industrial (més endavant ens hi referirem).

Fa ja més de vint anys que l'Administració catalana va externalitzar els serveis d'inspecció obligatoris a empreses privades especialitzades en aquest àmbit creant un nou mercat abans inexistent. Això va permetre cobrir les necessitats d'un servei clarament creixent que integrava, a més de les instal·lacions industrials —ascensors, instal·lacions elèctriques, instal·lacions de gas, aparells a pressió, emmagatzemament de productes químics, etc.—, la inspecció tècnica de vehicles. El sistema escollit va ser el de la concessió administrativa a dues empreses en l'àmbit de les instal·lacions industrials, actuant a tot Catalunya, i a tres operadors —que després es varen convertir en dos per integració en un mateix grup d'empreses— en l'àmbit de la ITV, actuant cadascun d'ells en el territori d'una zona concessionària determinada.

Aquest model, que ha funcionat fins ara, i que, en el seu moment, va representar una millora indubtable i va esdevenir una referència a tot l'Estat, demana avui, en el context d'una nova realitat econòmica i social que ha sofert profunds canvis i modificacions, una reforma en profunditat que és el que la llei de seguretat industrial aprovada es proposa.

En primer lloc, en aquests darrers vint anys, el nombre de fonts de risc industrial s'ha incrementat molt considerablement. A tall d'exemple, s'ha passat d'uns dos milions i mig d'instal·lacions elèctriques de baixa tensió, als més de quatre milions actuals; d'un cens d'ascensors de seixanta-cinc mil, a més de cent quaranta mil; i d'un parc de vehicles d'un milió set-cents mil, a un total de cinc milions tres-cents mil, amb un nombre corresponent d'inspeccions periòdiques que s'ha quintuplicat, passant de les quatre-centes mil anuals, als dos milions dues-centes mil actuals.

D'altra banda, el conjunt dels *Reglaments Tècnics de Seguretat Industrial* ha augmentat de manera important, especialment pel que fa al procés de creixement i posterior adaptació de les directives comunitàries de seguretat de productes i de la regulació dels anomenats accidents greus que, a partir de la fuga de dioxines a la ciutat italiana de Seveso, ha donat lloc a una extensa normativa legal i a tot un àmbit nou i específic d'actuació de la Generalitat en matèria de seguretat industrial.

Finalment, el canvi tecnològic produït i, molt especialment, el desenvolupament de les tecnologies de la informació i la comunicació, ha posat a l'abast de l'Administració les eines informàtiques i telemàtiques necessàries per donar un salt de qualitat, tant per apropar i facilitar els serveis a la ciutadania i als agents de la seguretat industrial, com per gestionar amb eficiència un sistema cada cop més complex, així com per controlar i assegurar la qualitat d'un model més plural d'operadors de la inspecció.

També, en aquest període, han aparegut noves necessitats dels usuaris del servei de seguretat industrial que cal satisfer i que podríem resumir en una demanda creixent de qualitat i de prestacions del servei d'inspecció, en una necessitat d'incrementar l'eficiència del model i de les actuacions de l'Administració, i també d'oferir a la ciutadania i a les empreses una major capacitat d'elecció pel que fa als proveïdors privats dels serveis d'inspecció, que el model concessionari vigent fins

ara no permetia perquè reduïa a un nombre molt limitat les opcions i les alternatives de servei existents.

És per això que calia un nova regulació del mercat de la seguretat industrial adaptat a les seves característiques pròpies i a les noves necessitats sorgides, que fes compatible i, fins i tot, complementària la necessària intervenció de l'Administració en el que, com ja hem dit, la llei defineix com a «servei públic d'interès general» amb l'establiment d'un règim de més competència entre els operadors de la inspecció.

La llei de seguretat industrial adapta, en primer lloc, els requeriments i obligacions dels operadors de la inspecció al nivell marcat per les referències europees actuals. I ho fa, especialment, mitjançant el mecanisme de l'acreditació pel que fa a l'avaluació de la seva competència tècnica i al manteniment i actualització de la competència professional del seu personal inspector. Tot això al servei de la millora de la seguretat industrial i de la qualitat en la prestació dels serveis d'inspecció.

En segon lloc, la llei pretén introduir més competència entre els operadors de la inspecció —ara ja dins d'un règim d'autorització administrativa— per permetre una més ampla capacitat d'elecció de les empreses i els usuaris, mitjançant l'entrada de nous operadors per procediments oberts de lliure concurrència i concurs públic i la substitució del sistema actual de tarifes úniques —propi d'un règim concessionari— per un altre de tarifes màximes.

En l'àmbit de les instal·lacions industrials, està previst que, en una primera fase, es dupliqui el nombre d'organismes de control que actuen a Catalunya.

En el servei d'inspecció tècnica de vehicles, es canvia el concepte de «zones concessionàries» exclusives de cada operador precisament pel seu contrari, l'establiment d'una competència territorial entre els diferents operadors. Així, amb la limitació de la quota màxima de mercat i uns criteris de distàncies mínimes de compatibilitat entre estacions del mateix operador es vol evitar situacions de «monopoli» territorial de fet.

Això obligarà a reconfigurar la xarxa actual de quaranta-quatre estacions a tot Catalunya permetent l'entrada de nous operadors. També està previst l'ampliació de la xarxa mitjançant l'aprovació d'un Pla territorial d'estacions d'inspecció tècnica de vehicles —que s'adjudicaran per concurs a operadors nous— on s'estableixi la ubicació de les noves estacions necessàries amb un doble criteri de saturació de les estacions actuals —que permetrà reduir els temps d'espera— i de millora de la cobertura territorial del servei en comarques que fins ara no disposaven d'estació d'ITV.

La finalitat és que el mercat de la inspecció funcioni d'una manera més eficient i amb una millor i més adequada assignació de recursos amb l'objectiu de millorar la seguretat industrial i el servei a les empreses i usuaris. La llei configura així un nou model de característiques pròpies, adaptat a les nostres necessitats, un nou model de seguretat industrial per a Catalunya que integra de forma harmònica la regulació amb la iniciativa privada i la competència.

Perquè en l'àmbit de la seguretat no és possible optar per un model de liberalització pura, que no permetria assegurar la qualitat dels serveis. Les experiències

negatives, en aquest sentit, d'altres comunitats autònomes, són exemples molt significatius a tenir en compte i és un camí que no s'ha volgut seguir.

Analitzarem a continuació les característiques pròpies i molt específiques del mercat de la inspecció que justifiquen la regulació que la llei estableix.

En primer lloc, el mercat de la inspecció és un mercat de demanda obligatòria imposada per les disposicions legals. Això suposa que l'Administració ha d'assegurar un *servei universal* i proper als usuaris, mitjançant una adequada cobertura territorial de la xarxa d'oficines d'atenció al públic i d'estacions d'inspecció tècnica de vehicles dels operadors de la inspecció.

En segon lloc, la qualitat del servei, en general, no és exigida pels clients i és directament proporcional als costos del servei. Els clients poden preferir els operadors menys exigents i que apliquin criteris més tolerants amb els possibles incompliments reglamentaris, mentre que els operadors poden estar temptats a competir rebaixant el seu nivell relatiu d'exigències per captar mercat, a desatendre els territoris i els àmbits reglamentaris amb volums reduïts de mercat i de baixa rendibilitat i, també, a reduir els costos associats del servei d'inspecció reduint, per exemple, els temps d'inspecció o l'exigència d'experiència i de competència professional del seu personal inspector.

D'altra banda, les tarifes dels serveis d'inspecció estan regulades per l'Administració que actua així sobre un factor molt important de competència entre els operadors. La llei de seguretat industrial substitueix el règim de tarifes úniques, vigent en el sistema concessionari, per un altre de tarifes màximes que ha de permetre un més alt marge de competència.

Finalment, la ITV és un servei d'àmbit territorial que crea al voltant de les estacions d'inspecció un cert «mercat captiu». En aquestes condicions, els operadors, sense un marc regulatori adequat, poden tenir tendència a disputar-se territoris d'elevada densitat de vehicles —zones urbanes— i a desatendre territoris amb un escàs parc mòbil —zones rurals perifèriques. Si hi ha sobreoferta d'operadors a les zones urbanes es pot generar una tendència a competir reduint el nivell d'exigències. D'altra banda, es poden crear també zones geogràfiques *monopolis* d'un sol operador i, sense un pla territorial que ajusti l'oferta del servei a les necessitats distribuïdes en el territori, la distribució de les estacions d'ITV resultant dels interessos empresarials pot no coincidir amb les necessitats de prestació d'un servei públic obligatori.

En un mercat d'aquestes característiques cal establir una regulació administrativa que suposi un equilibri raonable entre qualitat del servei, competència entre els operadors i també recursos necessaris de l'Administració per assegurar-ho. El nou model que estableix la llei de seguretat industrial pretén resoldre aquesta delicada equació.

3. LA SEGURETAT INDUSTRIAL, UNA CULTURA DE XARXA

La seguretat industrial només pot ser entesa com el resultat conjunt de l'activitat de totes les persones, empreses i institucions que de manera integrada treballen en la

seva cadena de valor. En aquest sentit, és ben cert que la seguretat individual de cadascú està íntimament relacionada i és indescindible de la seguretat col·lectiva de tots.

El resultat final que es persegueix és la prevenció del risc industrial i la seva limitació al que tècnicament s'anomena un *nivell socialment acceptable* que es tradueixi en tranquil·litat, confiança, seguretat i en una baixa percepció del risc al que inevitablement va unida la nostra societat tecnològica.

Perquè en la nostra societat, la població és usuària d'un conjunt d'instal·lacions i productes industrials i, sovint, com és el cas d'un país molt industrial com Catalunya, ha de compartir el territori amb nuclis d'activitat industrial concentrada. La seguretat industrial s'ocupa de prevenir els accidents i de mitigar-ne les conseqüències si arriba el cas. L'essència de la política pública de la seguretat industrial és, precisament, organitzar i gestionar aquest sistema de prevenció i mitigació.

En el sistema de gestió de la seguretat industrial intervenen molts agents amb funcions diferents: uns dissenyen productes, projecten instal·lacions i les materialitzen, sigui en un procés de fabricació o bé de muntatge; altres les mantenen en condicions adequades al llarg de la seva vida útil, altres les usen; altres elaboren normes jurídiques o tècniques en matèria de seguretat industrial i altres acrediten la competència tècnica dels operadors, inspeccionen les instal·lacions, els vehicles i els productes industrials i sancionen els incompliments de la normativa aplicable. Si cadascun dels agents fa la seva activitat d'una manera eficient, la cadena de valor de la seguretat industrial obté, d'acord amb les condicions tecnològiques i socials de cada moment, una utilitat màxima amb un risc mínim.

Així la millora de la seguretat industrial depèn fonamentalment de la «societat civil»: de les empreses, dels tècnics que fan els projectes, de les enginyeries, dels instal·ladors, dels usuaris, dels laboratoris d'assaig, de les entitats d'inspecció, de les universitats, dels col·legis professionals, dels gremis i associacions empresarials. En definitiva, de tota una veritable xarxa viva de persones, empreses i entitats que treballen de manera coordinada i cooperativa per avançar cap a l'objectiu comú de la seguretat.

També depèn, evidentment, de l'Administració, que és a qui pertoca la gestió d'aquest *servei públic d'interès general* i la prevenció del risc, però a l'Administració, per si sola i sense l'esforç decidit i la implicació de tots aquests agents, li és impossible avançar significativament en aquest àmbit.

La millora de la seguretat industrial, ha de ser, doncs, un exercici de cooperació entre la societat civil i l'Administració. Ha d'aprofitar les millors capacitats de tots, perquè una perspectiva de xarxa, de participació i de comunicació fluïda entre tots els agents, genera complicitats i, també, és la manera més efectiva de fer les coses i la que millor minimitza el cost social dels projectes. Així la cultura de la seguretat ha de ser una cultura de xarxa, una xarxa viva que es desplega, on tots els protagonistes han de fer bé la seva feina i, també, assumir les seves responsabilitats.

Perquè, i això és molt important, una cultura de xarxa s'ha de basar també en el fet que cada agent assumeixi la part de responsabilitat que li pertoca. En aquest model, ja no val una Administració «paternalista» que tutela, controla, autoritza i corregeix l'actuació dels «administrats» mantinguts en una perpètua «minoria d'edat». La màxima eficiència del sistema demana, com veurem més endavant, reduir

al màxim les actuacions administratives prèvies i els mecanismes d'autorització i mantenir —això sí, perquè estem parlant de seguretat— les verificacions posteriors, les actuacions inspectores i també, quan calgui, les mesures sancionadores que convingui.

4. L'AGÈNCIA CATALANA DE SEGURETAT INDUSTRIAL

Abans ens hem referit a la dimensió de mercat de la seguretat industrial, ara correspon parlar de l'Administració, de la dimensió organitzativa interna que la llei canvia substancialment en crear un nou instrument: l'Agència Catalana de Seguretat Industrial.

L'Agència Catalana de Seguretat Industrial serà l'organisme encarregat d'executar la política de seguretat industrial de la Generalitat. Amb la seva creació, la llei es proposa millorar l'eficiència de l'actuació de l'Administració en aquest àmbit a partir del model d'agència pública.

Si bé el règim general de l'Administració pública ha demostrat la seva utilitat i eficàcia en l'àmbit de la definició de les polítiques públiques, quan el que és planteja és la seva execució i la corresponent prestació de serveis, la creixent demanda ciutadana de més qualitat i d'una ràpida capacitat de resposta a un entorn i a unes necessitats cada cop més canviants, han posat de manifest que les rigideses estructurals inherents a aquest model i la seva escassa autonomia dificulten en gran mesura la millora de la seva eficiència.

Davant d'aquestes limitacions, el model d'agència pública representa una nova solució estructural mitjançant un equilibri entre, d'una banda autonomia de gestió i flexibilitat i, de l'altra, el necessari control sobre els resultats i la transparència de les seves actuacions.

En aquest model, el Departament d'Innovació, Universitats i Empresa —que és qui té les competències en matèria de seguretat industrial i, en conseqüència, és també el departament d'adscripció de l'Agència Catalana de Seguretat Industrial— assumeix el paper de «principal» i li correspon la definició de les polítiques públiques i el control de les actuacions de l'Agència mitjançant un «contracte de gestió».

L'Agència Catalana de Seguretat Industrial actuarà sota les directrius del seus òrgans de govern, d'una banda el Consell Rector de composició pública i, d'altra banda, el Consell Assessor, de composició privada i de caràcter participatiu que vol ser representatiu dels diferents agents que, com ja abans hem comentat, constitueixen la xarxa o cadena de valor de la seguretat. D'altra banda, l'Agència formalitzarà també per àmbits de risc grups de treball de caràcter tècnic, permanents o temporals, segons convingui, amb els sectors, els experts i els agents que siguin necessaris.

L'Agència Catalana de Seguretat Industrial representa la resposta organitzativa al nou model de gestió de la seguretat industrial que la llei crea.

En primer lloc, l'Agència Catalana de Seguretat Industrial ha de donar resposta, amb criteris d'eficiència operativa, al nou escenari configurat pel canvi d'un model concessionari, amb un nombre molt limitat i controlat d'operadors, a un règim d'autorització més obert que comportarà un increment considerable d'aquest nombre.

En relació amb aquest sistema més complex d'operadors, l'Agència ha d'assegurar que:

- hi hagi una competència efectiva i lleial entre els operadors de la inspecció;
- les noves condicions d'increment de la competència no afectin ni impedeixin la millora de la qualitat del servei d'inspecció;
- els operadors de la inspecció i tota la resta d'agents compleixin els requeriments i les obligacions;
- s'apliquin procediments i criteris d'inspecció harmonitzats.

En segon lloc, l'Agència Catalana de Seguretat Industrial ha de donar impuls a tot un conjunt d'actuacions que podríem etiquetar de «promoció de la seguretat industrial».

Es tracta d'actuar «aigües amunt» de la cadena de valor de la seguretat, actuar de forma preventiva i també proactiva. D'anar més enllà de l'actuació inspectora o de control de l'Administració. De promoure la seguretat amb la creació d'instruments útils a les empreses i a tots els agents que, al final, contribueixin a la difusió i extensió d'una veritable «cultura de la seguretat». D'intentar que la seguretat industrial passi de ser només una obligació a convertir-se també en un valor de mercat.

En aquest sentit, l'Agència Catalana de Seguretat Industrial pretén posar en marxa programes de millora voluntària de la seguretat, que a més del compliment dels requeriments tècnics obligatoris establerts per a les instal·lacions industrials, es plantegin, d'acord amb «fulls de ruta» individuals, l'establiment voluntari de sistemes de gestió de la seguretat i de plans de manteniment preventiu amb impacte sobre el risc associat. Les empreses i entitats a collits a aquests programes, mitjançant convenis amb l'Agència Catalana de Seguretat Industrial, podrien fer ús dels elements de valorització pública de l'esforç realitzat que es creïn.

Un dels objectius d'aquestes d'actuacions de «promoció de la seguretat industrial» és, indubtablement, la creació de serveis d'informació i assessorament com a eines útils, oberts a tothom, però especialment adreçats a les petites i mitjanes empreses, que constitueixen el gruix del nostre teixit productiu i que són també les que de menys recursos disposen. Perquè la primera condició per al compliment de les exigències de seguretat és, evidentment, el seu coneixement i difusió prèvia i les actuacions inspectores, tot i essent necessàries, no han de ser, en cap cas, exclusives.

Per això, es va crear, ara ja fa més d'un any, i amb ocasió de l'entrada en vigor l'1 de juny de 2007 del reglament europeu REACH que regula les substàncies i els preparats químics, el servei InfoREACH, amb la voluntat d'ajudar les empreses catalanes en el procés d'adaptació a aquest nou reglament europeu i també perquè actuï com una eina i un avantatge competitiu per millorar les seves perspectives de futur en els mercats internacionals.

També està prevista pròximament la creació d'un altre servei d'informació —InfoCONS— amb relació al control de la seguretat dels productes de la construcció afectats per la seva directiva europea específica. Es tracta d'assegurar que els productes de la construcció subjectes a reglaments de seguretat siguin

efectivament conformes a aquests requeriments. L'objectiu és el de la protecció de les persones, els béns i el medi ambient, però també el de crear les condicions per a una competència lleial entre tots els fabricants, siguin europeus o de tercers països.

Aquests serveis d'informació específics s'integraran en el que ha de ser el servei d'informació general de l'Agència Catalana de Seguretat Industrial, InfoNORMA i que actualment està en fase de construcció. InfoNORMA pretén ser un servei d'informació a la xarxa de nova generació que vagi més enllà de la consulta dels textos reglamentaris i que ofereixi tot un ventall de recursos d'informació, de documents d'interpretació i, fins i tot —a l'estil d'InfoREACH—, d'un servei d'assessorament «en línia» a càrrec de l'Agència.

Un altre objectiu és el de la millora de les competències professionals dels diferents agents de la seguretat industrial. Perquè aquí, com en tots els altres àmbits, el factor humà és el més important. Tant en les actuacions dels tècnics titulats als quals correspon l'elaboració dels projectes de les instal·lacions industrials i els certificats d'execució d'obra, com en l'activitat professional dels instal·ladors que actuen en cadascun dels àmbits corresponents als reglaments tècnics de seguretat industrial, com en les avaluacions de conformitat del personal inspector dels operadors de la inspecció en què l'Administració ha externalitzat aquesta funció i com, finalment, en les actuacions de gestió, promoció, control i inspecció de tot el sistema que correspon al funcionari i al personal de l'Agència Catalana de Seguretat Industrial, el seu capital intel·lectual, fruit dels coneixements, habilitats i experiència, és l'element determinant. També ho és per als usuaris, empreses i ciutadania en general que han d'utilitzar les instal·lacions i els productes d'acord amb els usos que els són propis i que els han de mantenir i reparar, si s'escau, per conservar, durant tot el seu cicle de vida, les seves característiques des del punt de vista de la prevenció del risc i la seguretat.

En aquest sentit, l'Agència Catalana de Seguretat Industrial té previst impulsar la formació en l'àmbit de la seguretat industrial, establint convenis de col·laboració amb organismes especialitzats com l'Institut de Seguretat Pública de Catalunya, universitats i altres entitats i centres de formació per aconseguir vertebrar una oferta formativa suficient i de qualitat, tant inicial com continuada, per a tots els agents i molt especialment els inspectors dels operadors de la inspecció i els instal·ladors de les instal·lacions afectades pels reglaments tècnics de seguretat industrial.

Una altra línia prioritària de l'Agència Catalana de Seguretat Industrial ha de ser la proximitat i l'acompanyament a les empreses en el procés d'adaptació a les exigències reglamentàries i de millora de la seguretat industrial. Hem de posar-ho fàcil a les empreses i fer una Administració propera i poc burocràtica, anar avançant cap a l'Administració electrònica i la tramitació telemàtica i simplificar, amb tot allò que evidentment no disminueixi la seguretat, el tràmits i els procediments administratius.

En aquest sentit, cal col·laborar molt activament en el Pla de mesures de simplificació administrativa posat en marxa amb caràcter transversal des del Govern de la Generalitat pel Decret 106/2008, de 6 de maig, de mesures per a l'eliminació de tràmits i la simplificació de procediments per a facilitar l'activitat econòmica. Aquest

Pla promou la generalització d'un enfocament de la tramitació administrativa basat, no en l'autorització prèvia, sinó en el mecanisme simple de la comunicació.

En l'àmbit concret de la seguretat industrial, el decret preveu tres tipus de mesures:

- l'eliminació de determinats tràmits que no afegeixen valor i suposen una càrrega innecessària per a l'activitat empresarial;
- la resolució immediata en el *frontal* —l'Oficina de Gestió Empresarial (OGE)— de determinats tràmits que fins ara es resolien en la gestió interna (*back-office*);
- la utilització de l'anomenada declaració responsable.

La *declaració responsable* és un document subscrit pel titular d'una empresa on declara, sota la seva responsabilitat, que disposa de la documentació que acredita el compliment dels requisits establerts per la normativa aplicable i es compromet a mantenir-ne el compliment. La declaració responsable substitueix tota la documentació a presentar i ja s'està aplicant des del 16 de novembre de 2008.

D'altra banda, el decret de simplificació suposa també un impuls a tot el procés d'anar avançant cap a l'Administració electrònica i la tramitació telemàtica. En aquest sentit, l'Agència Catalana de Seguretat Industrial vol ser capdavantera i està desenvolupant una aplicació informàtica avançada de gestió i tramitació d'expedients d'instal·lacions i en l'àmbit de la inspecció tècnica de vehicles. Aquesta nova aplicació, una primera fase de la qual ja està operativa, connectarà en xarxa amb tots els operadors de la inspecció i farà avançar decididament cap a l'Administració electrònica, la tramitació telemàtica i la gestió del coneixement en l'àmbit de la seguretat industrial.

La gestió del coneixement és un altre aspecte on l'Agència Catalana de Seguretat Industrial ha de desenvolupar la seva activitat. Des del foment de la formació continuada i la difusió del coneixement entre els inspectors i els agents tècnics, fins a la formació dels usuaris de les instal·lacions i dels productes industrials, l'Agència ha de mantenir una actuació proactiva. D'altra banda, la nova aplicació informàtica ha de permetre gestionar el coneixement acumulat dels resultats de les inspeccions per reutilitzar-lo, tant en el disseny de productes i processos com en la detecció de noves necessitats d'adequació normativa.

L'Agència Catalana de Seguretat Industrial també ha de ser proactiva en l'àmbit de la recerca i la innovació tecnològica. Com abans s'ha dit, la millora de la seguretat és principalment fruit de l'aplicació dels resultats de la recerca que es tradueixen en innovacions tecnològiques que fan més segurs els productes, els processos i les instal·lacions industrials. L'Agència haurà d'impulsar, coordinadament amb altres instruments operatius de política industrial com ACCIÓ, actuacions que contribueixin al desenvolupament d'aquest sector industrial de futur.

El procés de reforma en profunditat de la seguretat industrial que defineix aquest nou model ha de representar —amb la participació de tothom: empreses, tècnics, instal·ladors, operadors de la inspecció i Administració pública— un pas endavant i ha de situar la gestió de la seguretat industrial a Catalunya en una posi-

ció capdavantera a Europa i esdevenir una nova referència i un exemple de modernitat, de qualitat i de gestió eficient al servei del que ha de ser el resultat final de tot plegat: la millora de la prevenció del risc i de la seguretat industrial a Catalunya.

Per això cal col·laboració, implicació i complicitat en aquest procés que s'està duent a terme de millora de la seguretat industrial a Catalunya. Perquè la cultura de la seguretat és una cultura de xarxa i res és possible sense l'esforç i l'autoexigència de tothom, cadascú dins el seu àmbit, fent bé el que li pertoca amb professionalitat, seguint l'excel·lència, essent rigorosos, assumint les nostres responsabilitats, al servei de l'interès públic i d'un país més modern, més avançat i més competitiu.